

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

POSLUŠANJE KLASIČNE GLASBE UČENCEV IN DIJAKOV GLASBENE ŠOLE CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Jana Dragar
Ana Krašovic
Eva Plevnik

MENTORICA:

Natalija Žvižej, prof.

Celje, marec 2011

Glasbena šola Celje

**POSLUŠANJE KLASIČNE GLASBE
UČENCEV IN DIJAKOV
GLASBENE ŠOLE CELJE**

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Jana Dragar
Ana Krašovic
Eva Plevnik

MENTORICA:

Natalija Žvižej, prof.

LEKTOR:

Tomaž Žvižej, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje 2011

1.KAZALO

1.KAZALO	3
2. POVZETEK	5
3. UVOD	6
3.1. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	6
3.2. HIPOTEZE	6
3.3. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	6
4. OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	7
4.1. POTEK RAZISKAVE.....	7
4.2. TEORETIČNI DEL.....	7
4.2.1. OBDOBJA	7
4.2.1.1. RENESANSA	7
4.2.1.2. BAROK	8
4.2.1.3. KLASICIZEM.....	10
4.2.1.4. ROMANTIKA	12
4.2.1.5. GLASBA 20. STOLETJA.....	15
4.2.2. VPLIV KLASIČNE GLASBE	16
4.3. PRAKTIČNI DEL.....	18
4.3.1. REZULTATI IN ANALIZA ODGOVOROV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	19
4.3.2. ANALIZA HIPOTEZ	33
5. ZAKLJUČEK	34
6. VIRI	35
6.1. LITERATURA.....	35
6.2. INTERNETNE STRANI.....	35
6.3. FOTOGRAFIJE.....	35

7. KAZALO	36
7.1. KAZALO GRAFOV	36
8. PRILOGE	37
8.1. ANKETNI VPRAŠALNIK	37

ZAHVALA

Zahvaljujemo se profesorjem ga. Marjani Robič, ga. Liljani Prevolnik Jazbec, ga. Maji Glavnik Hribaršek in g. Davidu Preložniku za pomoč pri izvedbi ankete.

Posebna zahvala sošolki Hani Železnik, ki sicer zaradi omejitve števila nosilcev raziskovalne naloge ni med avtorji, je pa aktivno sodelovala pri raziskovalnem delu.

2. POVZETEK

Raziskovalna naloga je nastala predvsem zato, ker nas je zanimalo v kakšni meri ob današnji poplavi različnih stilov glasbe, mladi sploh še poslušajo klasično glasbo.

Rezultati so bili vsaj v osnovi nekoliko presenetljivi, saj so pokazali, da mladi kljub drugačnim domnevam, klasične glasbe ne poslušajo tako malo, kot smo predvidevale. Pokazalo se je, da ima zelo velik vpliv na poslušanje in posredno poznavanje klasične glasbe obiskovanje glasbene šole, saj učenci in dijaki, ki obiskujejo glasbeno šolo v veliko večjem številu poslušajo klasično glasbo, pa tudi poznavanje skladateljev je večje.

Največ tistih, ki poslušajo klasično glasbo, to počnejo občasno. Manjši delež jih posluša vsak dan ali pa zelo redko.

Prav tako je zanimivo, da tudi tisti, ki ne poslušajo klasične glasbe, poznajo vsaj enega klasičnega skladatelja.

Najbolj znan skladatelj klasične glasbe je Mozart, kar pripisujemo pogostemu pojavljanju njegovega imena v filmih, medijih, na koncertnih programih, nenazadnje pa tudi priljubljenosti njegovih glasbenih del.

Fotografija 1: Avtorice raziskovalne naloge

3. UVOD

3.1. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

V raziskavi smo želele izvedeti, če učenci in dijaki, ki obiskujejo glasbeno šolo in imajo posledično več znanja o klasični glasbi, pogosteje poslušajo klasično glasbo, kot njihovi vrstniki, ki glasbene šole niso nikoli obiskovali. Zanimalo nas je tudi, če učenci in dijaki vedo, kako velik vpliv ima klasična glasba na človeka. Povezovale smo celo večji delež poslušanja klasične glasbe otrok, katerih starši poslušajo klasično glasbo, ali celo igrajo kakšen instrument. Upale smo, čeprav tega nismo pričakovale, da bo poslušanje klasične glasbe večje, kot je bilo razvidno iz nekaterih dosedanjih raziskav. Zanimalo nas je tudi, kje ter kako učenci in dijaki poslušajo klasično glasbo. Zanimalo nas je še ali moderne priredbe klasične glasbe kaj vplivajo na prepoznavnost ali priljubljenost klasične glasbe.

3.2. HIPOTEZE

Preden smo začele z raziskavo, smo postavile hipoteze, vodilna pa je bila: **Menimo, da klasično glasbo posluša zelo malo učencev in dijakov.**

1. Klasično glasbo redno posluša zelo malo učencev in dijakov.
2. Klasično glasbo pogosteje poslušajo učenci in dijaki, ki obiskujejo glasbeno šolo.
3. Klasično glasbo pogosteje poslušajo dijaki, kot učenci.
4. Pogosteje jo poslušajo tisti, katerih starši jo tudi poslušajo.
5. Večina otrok ve, da poslušanje klasične glasbe dobro vpliva na ljudi.
6. Vsaj polovica tistih, ki je ne poslušajo, pozna vsaj enega skladatelja.

3.3. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Naša raziskovalna metoda je bila anketa, ker je bila najbolj primerna za raziskovanje našega problema. V knjižnici in na internetu smo poiskale nekaj virov za teoretični del o klasični glasbi. Sestavile smo vprašalnik in ga na osnovni stopnji razdelile med učence 6. razredov Nauka o glasbi na Glasbeni šoli Celje in med učence 6.a ter 7.a razreda 2. osnovne šole Celje. Na srednji stopnji pa smo vprašalnike razdelile med dijake Glasbene gimnazije Celje (2, 3 in 4. Letnik) ter dijake 2.b razreda Gimnazije Center Celje.

4. OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

4.1. POTEK RAZISKAVE

Novembra nam je učiteljica Nauka o glasbi predlagala, da bi naredile raziskovalno nalogo o poslušanju klasične glasbe. Ker je bila tema zanimiva, smo poprijele za delo. Razdelile smo si naloge. Na internetu in v knjižnici smo poiskale nekaj virov za teoretični del raziskovalne naloge. Vsaka je sestavila svojo anketo, nato pa smo jo združile. V januarju smo razdelile ankete po razredih, jih analizirale in razvrstile števila odgovorov na vprašanja. Med raziskavo smo tudi veliko poslušale najbolj znana dela mojstrov klasične glasbe in se tako še bolj seznanile s klasično glasbo.

4.2. TEORETIČNI DEL

4.2.1. OBD OBJA

4.2.1.1. RENESANSA

Renesansa (fr. renaissance – preporod) je bila umetnostno obdobje, ki se je pričelo v 14. in se končalo s 16. stoletjem. Bilo je v polnem pomenu te besede preporod: iz srednjeveškega ustvarjanja v umetnost novega veka.

V nemiru in bogastvu renesančnih stoletij se je ustvarjanje zunaj cerkvenih zidov in za njimi, močno razmahnilo. Glasba nič manj kot pesništvo, likovne umetnosti, gledališče in arhitektura. Ves kulturni svet se je zavzemal zanjo, občudovali so jo modreci in pesniki, vladarji in cerkveni možje. Nabožna umetnost ni bila več pomembnejša od posvetne.

Pogosto pravimo renesansi »zlata doba zborovstva«, a ne razumemo več prav pomena besed. Le malo glasbe so namreč peli brez glasbil. Glasove so nadomeščali ali podvajali z instrumenti. Ker je bilo izurjenih pevcev malo, ljudje pa so si želeli glasbe, skladatelji niso nasprotovali.

Vendar je instrumentalna glasba vse večkrat zazvenela tudi sama, najbolj pogosto za ples. Ponekod, na primer v Španiji in Italiji, so jo radi poslušali tudi brez »namena«. Nastala je »čista« (absolutna) glasba brez besedila in oprijemljive vsebine. Sprva večidel za lutnjo in orgle, nato bolj in bolj pogosto za trobila, pihala in godala – dokler niso ob koncu 16. stoletja ustvarili v Benetkah prvega orkestra.

Poldrugo tisočletje zborovskega petja se je tako izteklo: instrumentalna glasba se je osamosvojila. V tem zadnjem vzponu renesanse je tudi stara, pevska glasba dosegla najvišjo popolnost. »Obilje glasov« je bilo značilnost te dobe.

Opoj zvočnega je bil največje glasbeno doživetje renesanse. Muziciral je, kdor je le znal in mogel. Pred družbami v plemiških palačah in vrtovih, bogatim meščanom v veselje ali na cerkvenih korih. Po današnjih navadah njihova umetnost pač ne bi zvenela »koncertno« : drug ob drugem in drug drugemu so si ljubitelji in šolani

glasbeniki plemenitili z glasbo duha. V njej so našli oddih in sprostitvev, očarljive zgodbe in življenjske modrosti. Tudi skladateljem ni bilo mar »koncertnega« obnašanja, kakor smo ga vajeni danes. Bili so hkrati ustvarjalci in izvajalci, vedno v tesnem stiku z občinstvom. Sproti so lahko preverjali, kako ljudje sprejemajo njihovo doživetje pesmi. Kajti za doživetja je šlo, za individualnost doživljanja. Stihi so lahko pripovedovali kakršnokoli vsebino, ljubezensko ali politično, iz narave ali družabnega življenja, lahko so se norčevali ali tožili, premišljevali ali sanjarili – poglavitno je bilo, da jih je skladatelj uglasbil po svoje. Vsebina besedila je bila tudi kažipot pri povezavah – ali izbiri- polifonije¹ in homofonije², diatonike³ in kromatike⁴, »posnemanja narave« in tonskega razmišljanja. V njih ljudje niso slišali nasprotij, temveč dopolnila.

Uravnoveženost izraza je bil najvišji zakon, zato je vsebina odločala o glasbenih oblikah. Renesanci čas jih je poznal celo vrsto, delil pa jih je v nabožne in posvetne. Med prvimi je bil poleg maše najpomembnejši motet. Med drugimi je prednjačil madrigal, doma v Italiji; na Francoskem mu je bil soroden chanson (pesem po naše), v Nemčiji lied (prav tako pesem). Instrumentalne glasbene oblike tega obdobja so: plesi, sonata in ricercar (večinoma za orgle). *Lebič, Loparnik (1991, str. 118 - 121)*

Pomembni renesančni skladatelji:

- **Anglija:** Thomas Tallis, William Byrd, John Dowland
 - **Francija:** Josquin des Prés, Clement Janequin
 - **Italija:** Giovanni Pierluigi da Palestrina, Andrea Gabrieli
 - **Nizozemska:** Orlando di Lasso, Johannes Ockeghem, Jacob Obrecht
- (Klobas Pečnik 2008, str. 18-19)*

RENEŠANSA V SLOVENIJI

Skladatelj, ki je deloval v tem obdobju je Jacobus Gallus Carniolus.

Še pred Gallusom je bil za glasbo zelo pomemben Primož Trubar. Že prva slovenska knjiga (Katekizem, 1551) je bila naš prvi notni tisk. Trubar je s sodelavci sestavil tudi prvo slovensko pesmarico (»Eni psalmi«). Protestantske pesmi so bile prva slovenska umetna glasba v domačem jeziku. *(Lebič, Loparnik 1991, str. 124)*

4.2.1.2. BAROK

Barok je bil umetnostno obdobje v 17. in prvi polovici 18. stoletja (1600-1750). Izraz se je uporabljal v likovni umetnosti že od samega začetka, glasbena umetnost si ga prisvojila šele v novejšem času. Obdobje samo pa je bilo poimenovano veliko kasneje. Kot pridevnik barocco pomeni ekstravaganten, pretiran, napihnen, prisiljen. Slednje še najbolj ustreza značilnostim baročnega sloga. *(Klobas Pečnik 2008, str. 33)*

¹ **polifonija** - način vodenja glasov v večglasju, kjer so glasovi med seboj neodvisni in vodeni samostojno

² **homofonija** - večglasje v glasbi z izstopajočo melodijo, največkrat v zgornjem glasju, pri kateri se vsi glasovi gibljejo v približno enakih ritmičnih vrednostih

³ **diatonika** - tonsko zaporedje naravnih, nespremenjenih tonov

⁴ **kromatika** – postopek oz. stanje višanja ali nižanja diatoničnih tonov za pol tona

Življenje v baroku ni več enovito, ne zgleduje se po naravi, ampak si jo podreja: važna je posameznikova večvrednost. Nasprotja niso motila nikogar, celo zaželena so bila in dražljiva: kontrast je bila pglavitna značilnost dobe.

Seveda tudi umetnost ne more in noče biti drugačna. Mogočni gradovi in palače s čezmernim okrasjem, urejeni parki z razkošnimi vodometi, bahate cerkve v pozlati in marmorju, kipi in slike, ki poudarjajo izbranost bogastva ... prav vse je namenjeno pretiranemu blišču. V ospredju je učinek, ki ga ustvarjajo čustvene in čutne skrajnosti.

Videz in vsebino baročnega ustvarjanja veže enotnost nasprotij. Dovoljena je sleherna skrajnost in vsakršno pretiravanje – toda za prvim vtisom se zmerom skrivajo še drugačne, kontrastne poteze. Tudi za glasbo je bil kontrast osrednje načelo, v malem in velikem. Razpeta je bila med vznesenost (patos) in pretirano čustvo (afekt), med sanjarjenje in premišljujočo zazrtost. Vsa glasba si prizadeva, da bi izrazila teatralen zanos. Kjer le more, skrbi za blesk in zunanjščino: nikoli ji ni dovolj virtuoznih učinkov, sleherno priložnost izrabi za čezmerno okraševanje.

Kajpak ne gre za današnje oblike muziciranja. Razen v cerkvi in gledališču je glasba dostopna le izbranim družbam po palačah in bogatih domovih. Glasbeniki sodijo med služinčad, nastopajo, kadar jim ukažejo, igrajo, kar so jim naročili. Več cene imajo samo virtuozni: te včasih res častijo po božje, zlasti pevce. Sicer pa glasbeniki ne štejejo veliko, ne izvajalci ne skladatelji. Ustvarjanje je obrt kot vsaka druga in skladatelj je vselej izvajalec svojih del. Renesančna enotnost med glasbeniki in poslušalci je torej pozabljena. Na eni strani so bili izvajalci, na drugi občinstvo, med njimi pa strokovne in socialne pregrade. Glasba je opravek izvedencev in poznavalcev. Postala je zapletena in mnogovrstna.

Barok je zavrgel najljubše območje renesančne glasbe, zborovsko petje. Zanj šteje le vokalno-instrumentalna glasba, glasba za solista in orkester ali za soliste, zbor in orkester. Glasbila ne prevzemajo več pevskih deležev, temveč spremljajo pevce. Korenito drugačna je tudi instrumentalna glasba. Razmahne se v mogočno ustvarjalno zvrst, docela se loči od vokalnih zahtev in slednjič obvelja za osrednje skladateljsko območje. Želja po koncertiranju spodbuja izpopolnjevanje glasbil in nagel vzpon virtuočnosti. V tem obdobju so v Nemčiji skonstruirali prvi klavir. V Italiji pa so uprizorili prvo opero. (*Lebič, Loparnik 1991, str. 128 - 131*)

Značilne baročne glasbene oblike :

INSTRUMENTALNE

- **Fuga** - enotematska skladba za klavir ali orgle z zelo strogimi pravili kontrapunkta
- **Concerto grosso** - večstavčni instrumentalni koncert, v katerem se izmenjujeta 2 skupini

- **Suita** - večdelna skladba, katere stavki temeljijo na plesnih ritmih in so v isti tonaliteti
- **Sonata** - baročna sonata je skladba za manjši sestav: 2 violini in kontinuo
- **Pasakalja** - počasna skladba v tridobni meri
- **Preludij** - predigra
- **Tokata** - virtuozna orgelska ali klavirska skladba z bogatimi pasažami
- **Fantazija** - instrumentalna skladba svobodne oblike

VOKALNO-INSTRUMENTALNE

- **Opera** - glasbeno gledališka predstava, v kateri se izmenjujejo arije in recitativi ob orkestralni spremljavi
- **Oratorij** - večstavčna vokalno-instrumentalna skladba za soliste, zbor in orkester, običajno z nabožno vsebino
- **Kantata** - večstavčna vokalna skladba za soliste, zbor in orkester, navadno s cerkveno vsebino
- **Maša** - vokalno-instrumentalna duhovna skladba za soliste, zbor in orkester
- **Pasijon** - dramsko prikazovanje Kristusovih muk, v katerih je pomembno vlogo imela glasba

Baročni skladatelji:

- **Anglija:** John Blow, Henry Purcell
- **Francija:** Francois Couperin, Jean-Philippe Rameau, Jean Baptiste Lully
- **Italija:** Claudio Monteverdi, Antonio Vivaldi, Jacopo Peri, Alessandro Scarlatti, Giuseppe Tartini
- **Nemčija:** Johann Sebastian Bach, George Friedrich Händel, Christoph Wilibald Gluck, Georg Philip Telemann (Klobas Pečnik 2008, str. 35 - 37)

BAROK NA SLOVENSKEM

Najpomembnejši slovenski skladatelj v tem obdobju je bil: Janez Krstnik Dolar 1701. leta so ustanovili Akademijo filharmonikov, prvo prednico današnje Slovenske filharmonije.

4.2.1.3. KLASICIZEM

Klasicizem je umetnostno obdobje v drugi polovici 18. stoletja. Pogosto naletimo na pojem dunajska klasika. Gre za slog, v katerem so ustvarjali trije glasbeni velikani: Haydn, Mozart in Beethoven, ki so živeli in ustvarjali v tem mestu.

(Klobas Pečnik 2008, str. 71)

Ime je nastalo po Beethovnovi smrti zaradi popolne gradnje glasbenega stavka, lepotnega ideala in visokih človeških vrednot, kar je še posebej izražala Mozartova glasba. »Klasično« pomeni splošno veljavno, lepo, uravnoveženost in harmonijo, pa enostavnost in razumljivost. *(Kopač 2001, str. 89)*

V klasicizmu je konec dvorne umetnosti, konec njenega patosa, bleska, veličastja in čezmerne čutne vneme. Po vsej Evropi si meščanstvo prisvoji kulturo. Načelo »Nazaj k naravi« ni mišljeno dobesedno: zavzema se za preprosto razumljivost, ki jo pričakuje novo občinstvo, ne za renesančno »posnemanje narave«.

O uspehu glasbenika zdaj ne odloča več peščica fevdalnih gospodov, temveč širok krog ljudi – tisti, ki kupujejo vstopnice, da bi lahko obiskali koncert. Javna prireditev, namenjena poslušanju glasbe, je prva oblika novega kulturnega življenja. Koncert lahko priredil tudi glasbenik sam. Mnogo jih je potovalo iz kraja v kraj in se preživljalo z izkupiškomo vstopnine. Če so se hoteli obdržati, so morali ugajati občinstvu.

Najbolj se je spremenil družbeni položaj skladatelja. Za vse je moral skrbeti sam: plačati izvajalce, poiskati dvorano, se truditi za obisk, še celo navdušiti občinstvo. Skladatelje so podpirali premožni ljubitelji glasbe- mecen. V tem obdobju so začeli ustanavljati glasbene šole. Glasbeniki so se ukvarjali tudi s poučevanjem, izdajali so učbenike za instrumente in petje.

Da bi pritegnili občinstvo, so si klasicistični ustvarjalci izoblikovali kolikor mogoče razumljiv tonski jezik. Poglavitno izrazilo jim je postala melodija. Ne več splet melodij, temveč ena sama glasbena misel, ki ji je vse podrejeno. Preostali glasovi melodijo podpirajo z akordi. Ritmično melodični motivi so sestavljali tematsko zgradbo celega stavka. Namesto enakopravnih struktur se izmenjujejo kontrastne teme ob obilni uporabi ritmičnih sprememb. Harmonije so bistveno poenostavljene, ponavadi se uporabljajo tri osnovne funkcije, tonaliteta je navadno durovska, molovska le izjemoma. Glasbene oblike so podobne baročnim, le da so preoblikovane. Kljub težnji po poenostavljanju in jasnosti vsebuje klasična glasba eksperimente, pogum, kreativnost, neomejeno domišljijo in čustva. *(Lebič, Loparnik 1991, str. 143 - 146)*

Klasicizem je zavrgel baročne oblike - obdržal je le njihova imena.

ZNAČILNE GLASBENE OBLIKE

Sonata - solistična skladba s štirimi stavki: 1. allegro, 2. adagio, 3. menuet ali scerzo, 4. allegro ali rondo ali variacije; 1. stavek ali sonatni stavek (allegro) ima določeno zgradbo: ekspozicijo, kjer se predstavi temi, izpeljavo, v kateri se skladatelj poigrava s temami in motivi tem, ter reprizo, kjer se na koncu ponovita obe temi;

Simfonija - orkestralna skladba, ki je po zgradbi enaka sonati;

Koncert - tristavčna skladba za solista in simfonični orkester;

Komorna glasba - ime oblike je enako sestavu, za katerega je pisana skladba; priljubljena sta godalni kvartet in klavirski trio; zgradba oblike je enaka kot pri sonati.

Opera – odersko glasbeno delo, v katerem igralci prikazujejo dramsko dogajanje, tako da pojejo ob spremljavi orkestra. V klasicizmu opera buffa (komična) in opera seria (resna).

Oratorij – glasbena zvrst za soliste, zbor in orkester, ki predstavlja določeno dramsko dogajanje, navadno brez odrske igre in scenerije. V klasicizmu prevladuje italjanski oratorij, ki je skoraj popolnoma enak operi serii.

Maša - - vokalno-instrumentalna duhovna skladba za soliste, zbor in orkester.

Pomembni klasicistični skladatelji:

Avstrija in Nemčija: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven

Italija: Luigi Boccherini, Muzio Clementi, Domenico Scarlatti *(Klobas Pečnik 2008, str. 73)*

Klasicizem na Slovenskem

Pojavil se je skoraj vzporedno z dogajanjem na tujem. Italijanska glasba je izgubila svojo vodilno vlogo. Ljubljanski glasbeniki so skladno z novimi idejami iskali nove ustvarjalne možnosti. Tako so že leta 1794 osnovali godalni kvartet. V istem letu je bila ustanovljena tudi Filharmonična družba, katere direktor je bil Karel Moos, ljubljanski meščan, izvrsten violončelist in član godalnega kvarteta. Med člani so bili pomembni meščani različnih poklicev in glasbeniki. Posebej je značilno, da so bili med člani Žiga Zois, Valentin Vodnik, Blaž Potočnik, Gregor Rihar in Matija Čop. Filharmonični arhiv je skupno premogel 293 skladb, med njimi največ simfonij in uvertur, najmanj pa klavirske in cerkvene glasbe. Zaradi naraščajoče potrebe po izobraženih glasbenih je Ljubljana na pobudo Filharmonične družbe dobila javno glasbeno šolo. Znano je, da je bil med kandidati za glasbenega učitelja mlad, še ne uveljavljen skladatelj Franz Schubert. Filharmonična družba je bila za Slovence zelo pomembna. Ves čas klasicizma na Slovenskem je ostala edina glasbena organizacija pri nas, ki je dosledno gojila simfonično, komorno in druge oblike koncertnega dela. Posebno mesto med pripadniki slovenskega glasbenega klasicizma pripada častnemu članu Filharmonične družbe, vnetemu borcu za ustanovitev javne glasbene šole in skladatelju Janezu Krstniku Novaku. Drugi predstavniki klasicizma na Slovenskem so: Jožef Beneš, Anton Höller, Jožef Mikš, Gašpar Mašek in mnogi drugi. *(Klobas Pečnik 2008, str. 103 - 105)*

4.2.1.4. ROMANTIKA

Romantika je pojem, ki ima več pomenov. Splošno pomeni način izražanja čustev. Pojem izhaja iz besede roman, s katero so v književnosti imenovali delo z neresnično, domišljjsko zgodbo.

Čas romantične glasbe opredeljuje obdobje evropske klasične glasbe, ki se okvirno razteza od zgodnjega 19. stoletja do 1. desetletja 20. stoletja, kakor tudi glasba, napisana skladno z načeli iz tega obdobja. *(Klobas Pečnik 2008, str. 113)*

V nasprotju z drugimi umetnostmi glasbe 19. stoletja ni premamila stvarnost, ostala je zvesta »notranjemu« človeku. Realizem in naturalizem sta se je seveda dotaknila (programska glasba kaže npr. očitne vplive realizma)- nista pa je spremenila.

Meščanske oblike glasbenega življenja se niso dosti spremenile, le izpopolnili so jih. Še vedno so se družbe ljubiteljev glasbe zbirale v salonih, še vedno so občudovali virtuoze. Vse več je bilo združenj, ki so prirejala koncerte in vse več opernih ansamblov. Močno se je razmahnila glasbena kritika: strokovna presoja skladateljev in izvajalcev.

Občinstvo se spreminja. Jara gospoda potrebuje glasbo le za »oddih« in meščanski ugled. Nekdanja salonska glasba zdrse zato v kič, na gledaliških deskah spodriva opero opereta, plesna glasba pa se prelevi v dobičkonosno obrt. Sredi 19. stoletja so nasprotja med večino in zahtevnejšimi poslušalci že tolikšna, da se glasba razcepi: na eni strani ostane resna glasba, na drugi njeno vedno hujše nasprotje, zabavna glasba.

Jezik romantikov ni nov-le govorijo ga že od začetka drugače kot klasicisti. Stare značilnosti se zato kmalu porazgubijo: vse več je svoboščin in vedno manj pravil, ki bi ločevala dovoljeno od prepovedanega. Naj je glasba virtuoзна, zamaknjena ali dramatična, skladatelji nenehno kopičijo novosti in posebnosti, da bi » ujeli« svoje neponovljivo razpoloženje. Stari dur-molovski sestav razpnejo do zadnjih meja – in ga slednjič porušijo. Ekspresionizem se tedaj znajde na koncu poti.

Poteze romantičnega sloga so tako iz desetletja v desetletje bolj zapletene. Prej urejeni metrum postaja nestalen. V številne odtenke on ostra nasprotja sili tudi dinamika. Vse te značilnosti najbolj odseva melodija. Vendar melodija ni edini posrednik izpovedi (razpoloženja). Do popolne vsebine ji pomaga še harmonija: ta ustvarja »valovanje« napetosti in pomiritev, razkriva odtenke doživljanja. Akordične menjave so bistveno gibalo melodije. Diatonika izrine kromatiko. Dur in mol izgubita veljavo nekdanjih nasprotij. S spremembami usiha tudi pomen melodije. Vedno bolj nastaja le iz harmonij in se spet utaplja vanje. V rastočem bogastvu barvnih odtenkov se prepletajo harmonske barve ter instrumentalne barve, še zlasti orkesterske.

(Lebič, Loparnik 1991, str. 159 - 161)

Orkester je dobil novo vlogo, postal je večji in bogatejši z novimi zvoki. Tehnično izpopolnjena pihala in trobila so dobivala pomembnejšo vlogo, s tem je orkester pridobil na moči, polnejšem zvoku in s tem večji izrazni moči. V tesni povezavi glasbe z drugimi umetnostmi je nastala romantična opera. Literaturo, likovno umetnost in glasbo je Wagner enakopravno združil v svojih glasbenih dramah.

(Klobas Pečnik 2008, str. 115)

Glasbene oblike so vezane na čas nastanka in se, ko nastopi novo slogovno občutje, umaknejo. So pa tudi take, ki preživijo po več slogovnih sprememb. Romantiki so sonatno obliko v celoti prevzeli, a ne ohranili. Klasicisti so v svojih delih vztrajno iskali ravnotežje med vsebino in obliko, romantiki pa so dajali prednost razpoloženju, vsebini in izrazu. Stavki v sonatah (simfonijah, koncertih, komorno-glasbenih delih)

se pri romantičnih skladateljih daljšajo. Tako je nastala oblika, ki jo je ustvarilo romantično 19. stoletje- simfonična pesnitev (orkestralno delo, ki sloni na zunajglasbeni predlogi, jo slika ali opisuje). (*Lebič, Loparnik 1991, str. 163 - 164*)

Na področju instrumentalne glasbe so skladatelji pisali zraven že znane simfonije, sonate, simfonične pesnitve tudi miniature in glasbo za balet, na področju vokalno-instrumentalne glasbe pa samospev, opero in zborovske pesmi.

Znani skladatelji :

Francija: Hector Berlioz, César Franck, Camille Saint-Saëns, George Bizet

Italija: Gioachino Rossini, Gaetano Donizetti, Giacomo Puccini, Giuseppe Verdi, Ruggero Leoncavallo, Vincenzo Bellini

Nemčija in Avstrija: Carl M. Weber, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Franz Schubert, Robert Schumann, Richard Wagner, Johannes Brahms, Gustav Mahler

Češka: Bedřich Smetana, Antonin Dvořak

Norveška: Edvard Grieg

Madžarska: Franz Liszt

Poljska: Frédéric Chopin

Rusija: Modest Petrovič Musorgski, Peter Iljič Čajkovski, Nikolaj Rimski-Korsakov.
(*Klobas Pečnik 2008, str. 116*)

Romantika na Slovenskem

Osrednji kulturni osnovi sta bili Filharmonična družba in Stanovsko gledališče. Slednje je relativno zgodaj začelo uprizarjati opere v novi stilni preobleki in po sporedih ni nič zaostajalo za drugim evropskim prostorom. Pomembna novost so bile slovenske pesmi na koncertnih sporedih. Čeprav skromna, je bila navzočnost slovenske pesmi na ljubljanskih odrih spodbuda domačim glasbenim ustvarjalcem.

Za razvoj glasbene romantike na Slovenskem je bila zelo pomembna ustanovitev Glasbene matice v Ljubljani leta 1872. Svoje delovanje z natančno zastavljenimi cilji je razširila na vse slovensko ozemlje. Najprej se je lotila zbiranja in zapisovanja slovenskih ljudskih pesmi in viž. Doslej neurejeno in občasno izdajanje slovenskih skladb je pod Glasbeno matico postalo redno in sistematično. To je za seboj potegnilo ustanavljanje mnogih pevskih ansamblov in pevskih zborov, ki so izvajali objavljene pesmi. Seveda je spodbudilo k ustvarjanju tudi skladatelje, saj so vedeli, da bodo njihove skladbe natisnjene in izdane. Glasbena matica se je soočila tudi z največjim problemom – s pomanjkanjem domačih izvajalcev. Zavedala se je, da bo problem rešen le z javno glasbeno šolo. Ta sprva skromna ustanova se je začela širiti in ob pomoči izvrstnim mojstrov tlakovala pot k profesionalizaciji glasbenikov.

V 40-ih letih 19. stoletja so se začeli množiti skladatelji slovenskega rodu. Prva generacija je večinoma odšla v tujino in ni preveč prispevala k rasti slovenske

glasbene kulture. Po marčni revoluciji pa so slovenski umetniki težili k avtohtoni glasbi, ki bi bila enakovredna glasbi svobodnih narodov.

Skladatelji: Davorin Jenko, Benjamin Ipavec, Anton Foerster, Fran Gerbič.

(Klobas Pečnik 2008, str. 223 - 225)

4.2.1.5. GLASBA 20. STOLETJA

Dvajseto stoletje je v svet glasbe prineslo veliko novosti in sprememb. V tem obdobju je skritih najmanj deset različnih slogov, ki so se razvila od leta 1900 naprej. Naprej se je začel impresionizem v Franciji, sledila sta mu ekspresionizem in neoklasicizem. Neoklasicizem je prek sodobnih zvokov oživiljal stare glasbene oblike. Tonalnost je zamenjala atonalnost, ki ji je sledila politonalnost⁵. Novo dimenzijo je glasba dobila z dvanajsttotsko tehniko in s četrtonsko glasbo⁶. Novi, preparirani in elektronski inštrumenti ponujajo nove zvočne možnosti. Multimedijaska glasba vključuje elektronski zvok s posnetim materialom, svetlobnimi učinki, plesom, filmom in sodelovanjem publike. Na glasbo 20. stoletja je vplival tudi jazz, ki je v Evropo prišel iz Amerike.

Melodija, ki je bila prej najpomembnejša, je v izgubila pomen. Teže jo je prepoznati, ritem je postal zahtevnejši, pestrejši in bolj raznovrsten. Tudi harmonija se je zelo spremenila. Akordi imajo drugačno sestavo, ki niso prav nič prijetne za uho. Skladatelji pišejo atonalno glasbo, ki ni vezana na nobeno tonaliteto, ali pa uporabljajo dve ali več tonalitete hkrati. Orkester, ki se je do 19. stoletja povečal, je v 20. stoletju postal mnogo manjši. Godala nimajo več vodilne vloge, več je instrumentov, ki proizvajajo težke in mračne zvoke, priljubljena so tolkala, s katerimi se poudarja ritmično bogastvo skladb. Klasičnim instrumentom se pridružujejo novi, nenavadni, preparirani ali elektronski. Glasbene oblike, ki se uporabljajo v glasbi pa niso bistveno spremenjene. S področja instrumentalne glasbe so v skladateljskih opusih navzoče simfonične suite in simfonične pesnitve, baleti, koncerti in simfonije ter komorne oblike. Na področju vokalne in vokalno-instrumentalne glasbe pa največkrat zasledimo zborovsko glasbo.

Znani skladatelji:

Nemčija: Paul Hindemith, Max Reger, Arnold Schönberg, Alban Berg, Carl Orff, Karlheinz Stockhausen, Richard Strauss

Francija: Claude Debussy, Maurice Ravel, Paul Dukas, Arthur Honegger, Olivier Messiaen, Edgar Verese

Rusija: Igor Stravinski, Sergej Prokofijev, Dmitrij Šostakovič, Sergej Rahmanjinov, Aram Hačaturjan

Italija: Giacomo Puccini, Pietro Mascagni, Ottorino Respighi, Luigi Dallapiccola

⁵ **politonalnost** - sočasno zvenenje različnih tonalitete

⁶ **četrtonska glasba** - kompozicijska tehnika, pri kateri je oktava razdeljena na 24 enakih delov

Anglija: Vaughan Williams, Benjamin Britten, Gustav Holst

Madžarska: Béla Bartók, Zoltan Kodály, György Ligeti

Češka: Leoš Janáček

Poljska: Krzysztof Penderecki

Španija: Manuel de Falla

Finska: Jean Sibelius (*Klobas Pečnik 2008, str. 249 - 252*)

Glasba 20. Stoletja na Slovenskem

Ob koncu romantičnega obdobja so se tudi pri nas začele odražati nove stilne spodbude. Poleg ustvarjalnosti so bili pomembni tudi drugi dejavniki, brez katerih se slovenski umetniki ne bi mogli razvijati. Slovenska filharmonija, ki so jo ustanovili leta 1908, je bogatila slovensko koncertno življenje zlasti s simfonično glasbo. Tudi tu so slovenski skladatelji povečali svojo dejavnost. Zelo živahno je bilo tudi zborovsko petje, saj je leta 1911 Zveza slovenskih pevskih društev štela 306 pevskih zborov. Ljubljana je končno dobila svojo novo gledališko hišo. Pomembno vlogo so imele tudi glasbene revije Cerkveni glasbenik, Glasbena zora in Novi akordi, za katere so pisali svoje prispevke mnogi znani in ugledni skladatelji.

Po 1. Svetovni vojni je slovenska umetnost v okvirju nove jugoslovanske države dobivala nove možnosti in pogoje. Nemški vpliv je izgubljal moč, njihovih aktivnosti je bilo postopoma konec. Filharmonično društvo je prešlo v slovenske roke. Ljubljanska opera se je obnovila in uspešno nadaljevala svojo pot, pridružila se ji je še mariborska opera. Ljubljana je leta 1919 dobila visokošolsko glasbeno ustanovo. Leta 1939 pa je bila osnovana samostojna visokošolska ustanova, Glasbena akademija.

Po letu 1945 se je glasbena produkcija hitro razrasla in je postajala vedno bolj kakovostna. Ustvarjalnost se je bolj kot kdajkoli prej usmerjala v simfonično glasbo, za katero prej ni bilo možnosti. Nekoliko zanemarjena vokalna, zlasti zborovska glasba, je klub temu vztrajala že zaradi močne tradicije.

Prvi skladatelj, ki je v slovensko glasbo uvedel moderne smeri, je bil Marij Kogoj. Sledili so mu Matija Bravničar, Lucijan Marija Škerjanc, Slavko Osterc, Blaž Arnič... Za njimi so pod vplivom Osterca prihajale nove slovenske moderne generacije. Še nekaj skladateljev, ki so ustvarjali v tem obdobju so: Emil Adamič, Stanko Premrl in že prej omenjeni Marij Kogoj, Slavko Osterc, Mirko Polič, Matija Tomc, France Marolt, Danilo Švara... (*Klobas Pečnik 2008, str. 289 - 290*)

4.2.2. VPLIV KLASIČNE GLASBE

Glasba je danes, mogoče bolj kot kdajkoli, prisotna v vsakdanjem življenju. Je eden izmed dejavnikov, ki vplivajo na življenje posameznika, sploh otrok in mladih, ki so še

v procesu oblikovanja osebnosti. Zato je pomembno, kakšno glasbo si predvajajo in kakšno glasbo jim predvajamo odrasli. Glasbene izkušnje, ki si jih otroci pridobijo v času zgodnjega otroštva in med šolanjem, jim ostanejo **za vse življenje**.

O vplivu glasbe na človekov razvoj govorijo že zgodovinski viri, še zlasti pa sodobne raziskave. *Že Platon je dejal, da bi lahko napovedal, kakšna družba bo nastala, če bi lahko odločal, kakšno glasbo bodo poslušali mladi.*

Učinki glasbe na ljudi so resnični in merljivi. Vpliv klasične glasbe se kaže na vseh področjih že od nosečnosti dalje:

- glasba **pomirja/spodbuja** gibanje in srčni utrip otroka v maternici,
- nedonošenčki, ki v inkubatorjih poslušajo klasično glasbo, **hitreje pridobivajo težo** in se jim povprečno za **5 dni skrajša bivanje v porodnišnici** in imajo **boljše možnosti za preživetje** (zmanjšajo se težave z dihanjem in uporaba pomirjeval)
- majhni otroci, ki imajo redno glasbeni pouk, kažejo **večje motorične spretnosti, matematične sposobnosti** in **berejo bolje** od tistih, ki ga nimajo,
- srednješolci, ki pojejo ali igrajo na glasbilo, na šolskih testih dosežejo veliko **boljše rezultate** kot tisti, ki tega ne delajo,
- odrasli, ki so kot otroci obiskovali glasbeni pouk, imajo **skladnost med možganskima poloblama** boljše kot tisti, ki ga niso in imajo boljši spomin za besede.

Klasična glasba spodbudno vpliva na **boljšo prostorsko in časovno predstavo**, na **večjo ustvarjalnost**, izboljša **znanje matematike**, **estetski čut**, poveča zmožnost **izražanja čustev**, vpliva na **socialne stike** in celo na povečanje **sposobnosti za učenje tujih jezikov**.

Razumljivo je, da mnogim klasična glasba ne ustreza, saj je niso vajeni in zahteva popolno intelektualno in čustveno udeležbo posameznika. Takšno glasbo se moramo **naučiti poslušati, jo razumeti** in otrokom dati priložnost, da jo bodo vzljubili. Določena **popularna glasba** odlično **poteši enoletnikovo obsedenost z gibanjem**, ker ima razposajen ritem, ob katerem se lahko razgiba.«

Ljudske pesmi in preproste melodije spodbujajo **razločno govorjenje, širijo besedišče** in krepijo občutek **ugodja in samozavesti**.

Mozart je najbolj primeren, kadar je treba **organizirati misli**, **jazz** pa takrat, ko se otrok loti **ustvarjalnega projekta** ali rešuje vprašanja, ki nimajo preprostih rešitev, saj spodbuja **nove ideje**.

Rock in rap lahko zaradi svoje strukture in ritma pri starejših otrocih pomagata ohraniti zbranost v kaotičnem, nepredvidljivem okolju.

Ambientalna glasba pa pomaga zelo discipliniranim, preobremenjenim otrokom, da se sprostijo.

Zato je pomembno, da otrokom omogočimo, da spoznajo vse glasbene zvrsti, še posebej pa najbolj kvalitetno od vseh - klasično glasbo.

Pozitivni učinki poslušanja glasbe

- Glasba pomirja, spodbudi gibanje in srčni utrip že v maternici.
- Otrok lahko posluša in razume glasbo različnih stilov. Ne omejujte ga na poslušanje popularne glasbe, temveč mu dovolite, da posluša tudi klasično, kvalitetno glasbo: Mozarta, Orffa, Bacha, ljudsko glasbo ipd.
- Otrok je odprt za vse zvoke in jih ne ocenjuje. Pokažite mu, da je tovrstna glasba všeč tudi vam in še raje jo bo sprejemal.
- Otrok naj posluša glasbo minuto ali dve, ne pa 20 minut, saj še ni zmožen daljše koncentracije.

Fotografija 2: Vpliv klasične glasbe na razvoj otroka

<http://iskreni.net/vzgoja-in-starsevstvo/razvoj-otroka/598-ali-ima-klasicna-glasba-vpliv-na-razvoj-otroka.html> (datum obiska 19.2.2011)

4.3. PRAKTIČNI DEL

4.3.1. REZULTATI IN ANALIZA ODGOVOROV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

1. Ali obiskuješ glasbeno šolo ?

	Osnovnošolci	Dijaki
a.) Da	54	25
b.) Ne	28	29
Skupaj	82	54

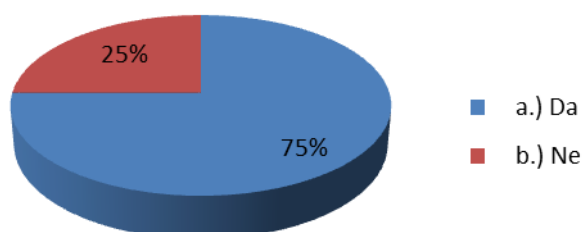
Anketirale smo skupno 82 osnovnošolcev in 54 srednješolcev. Analizo smo opravile ločeno za osnovnošolsko stopnjo in ločeno za dijake.

V celotni raziskovalni nalogi smo zaradi lažjega pisanja uporabljale moško obliko samostalnikov – učenci, dijaki itd. Povsod, kjer govorimo o učencih in dijakih, mislimo tudi na učenke in dijakinje.

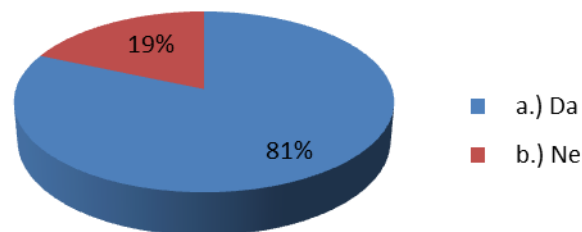
2. Ali meniš, da ima klasična glasba vpliv na človeka ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	21	75%	44	81%
b.) Ne	7	25%	10	19%
Skupaj	28		54	

OŠ Ne obiskujejo GŠ

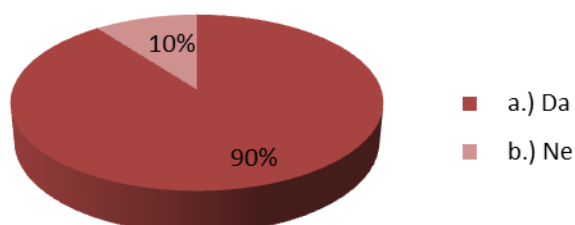

OŠ Obiskujejo GŠ

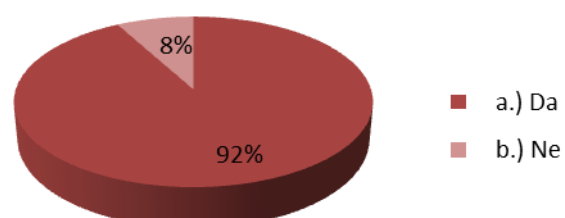

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	26	90%	23	92%
b.) Ne	3	10%	2	8%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

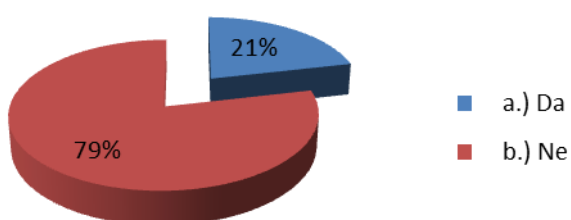

Iz odgovorov na vprašanje, ali ima klasična glasba vpliv na človeka, je jasno razbrati, da večina meni, da ima klasična glasba vpliv na poslušalca. Med srednješolci je to spoznanje še bolj očitno.

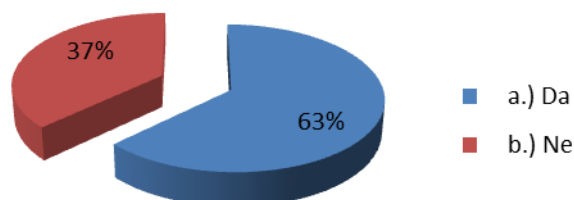
3. Ali obiskuješ koncerte klasične glasbe ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskuje o GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	6	21%	34	63%
b.) Ne	22	79%	20	37%
Skupaj	28		54	

OŠ Ne obiskujejo GŠ

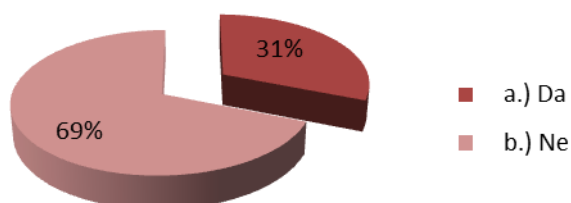

OŠ Obiskujejo GŠ

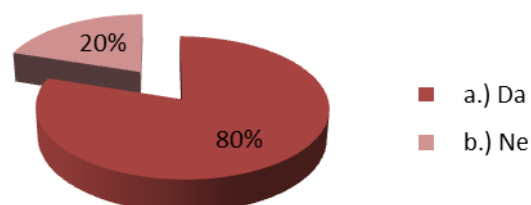

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	9	31%	20	80%
b.) Ne	20	69%	5	20%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

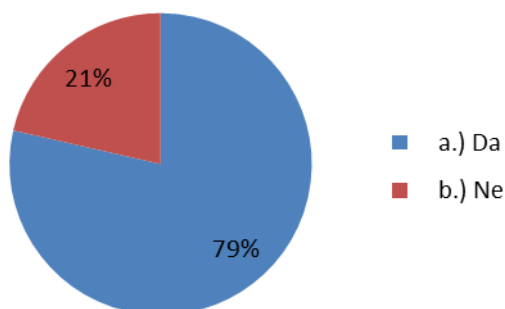

Med osnovnošolci in srednješolci, ki ne obiskujejo glasbene šole, jih več kot dve tretjini ne obiskuje Koncertov klasične glasbe. Z vključitvijo v glasbeno šolo, pa se tako med osnovnošolci, kot med srednješolci opazi ravno obratno – večina jih hodi na koncerte klasične glasbe.

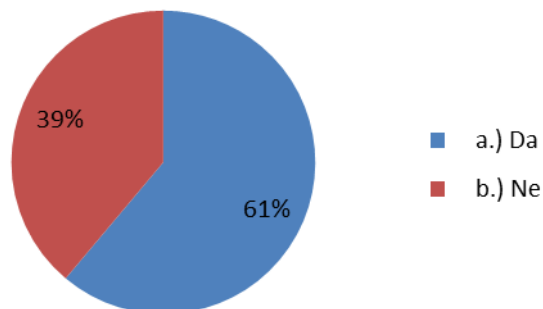
4. Ali tvoji starši poslušajo klasično glasbo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	22	79%	33	61%
b.) Ne	6	21%	21	39%
Skupaj	28		54	

OŠ Ne obiskujejo GŠ

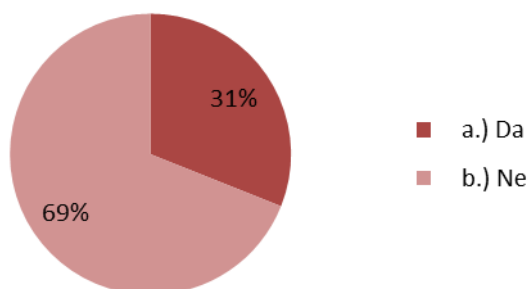

OŠ Obiskujejo GŠ

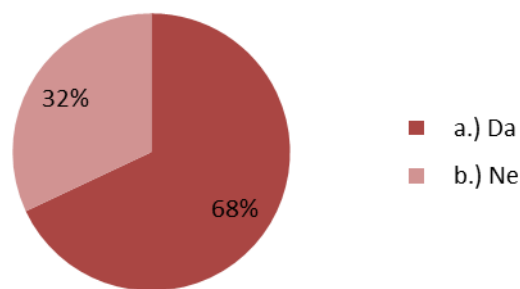

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	9	31%	17	68%
b.) Ne	20	69%	8	32%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

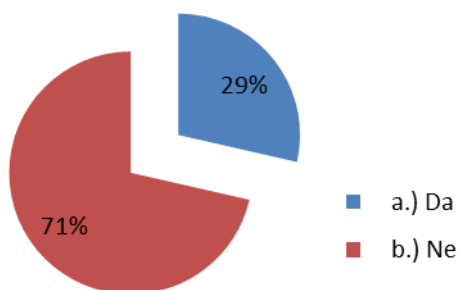

Pri odgovorih na vprašanje, če starši poslušajo klasično glasbo, je na osnovnošolski stopnji videti, kot da to ne vpliva na vpis v glasbeno šolo. Pri srednješolcih pa bi lahko zaključili, da starši dijakov, ki obiskujejo glasbeno gimnazijo poslušajo več klasične glasbe, kot ostali.

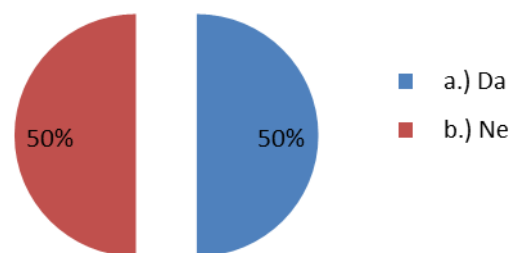
5. Ali tvoji starši igrajo kakšen instrument ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	8	29%	27	50%
b.) Ne	20	71%	27	50%
Skupaj	28		54	

OŠ Ne obiskujejo GŠ

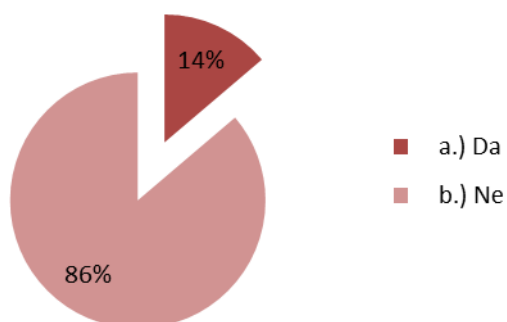

OŠ Obiskujejo GŠ

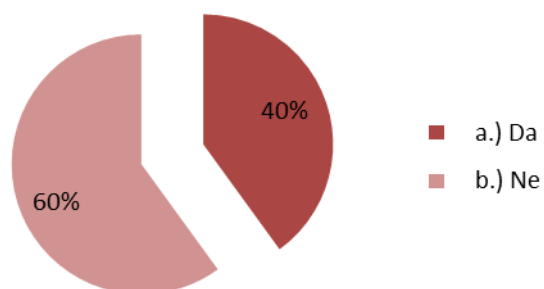

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	4	14%	10	40%
b.) Ne	25	86%	15	60%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

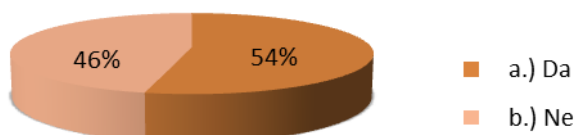

Iz odgovorov na to vprašanje, bi lahko zaključili da starši, katerih otroci obiskujejo glasbeno šolo, na obeh stopnjah v veliko večjem odstotku igrajo kakšen instrument.

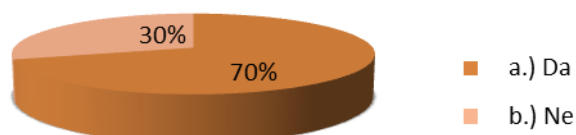
6. Ali ti poslušaš klasično glasbo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	15	54%	38	70%
b.) Ne	13	46%	16	30%
Skupaj	28		54	

OŠ Ne obiskujejo GŠ

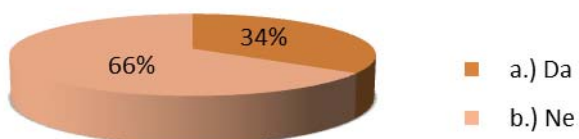

OŠ obiskujejo GŠ

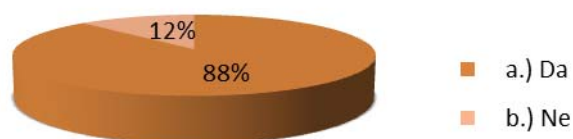

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	10	34%	22	88%
b.) Ne	19	66%	3	12%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

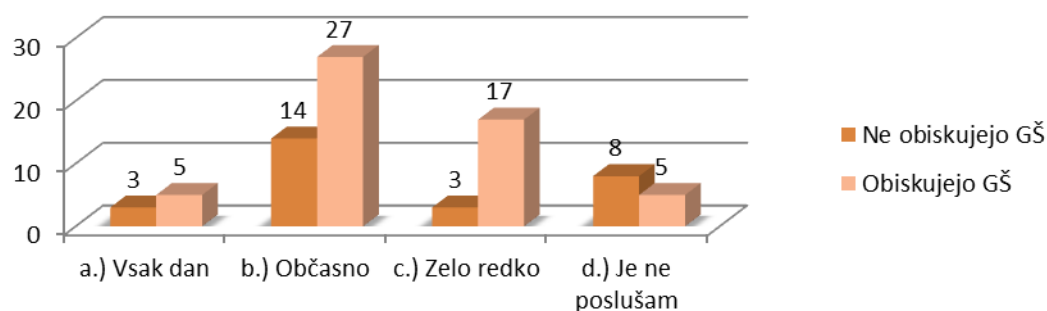
Dijaki GŠ

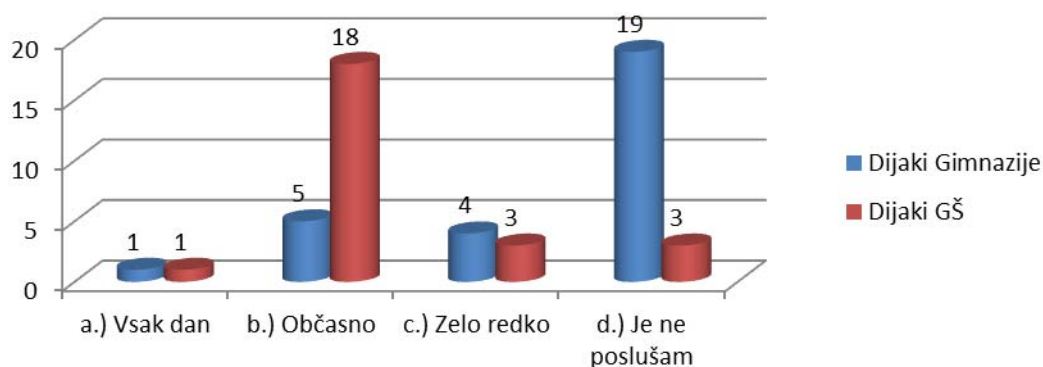
Učenci in dijaki, ki obiskujejo glasbeno šolo, poslušajo veliko več klasične glasbe, kot tisti, ki je ne obiskujejo. V povezavi s četrtem vprašanjem pa lahko zaključimo tudi, da pogostejše poslušanje klasične glasbe s strani staršev, povzroči tudi pogostejše poslušanje klasične glasbe s strani njihovih otrok.

7. Kako pogosto poslušáš klasično glasbo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Vsak dan	3	11%	5	9%
b.) Občasno	14	50%	27	50%
c.) Zelo redko	3	11%	17	32%
d.) Je ne poslušam	8	28%	5	9%
Skupaj	28		54	

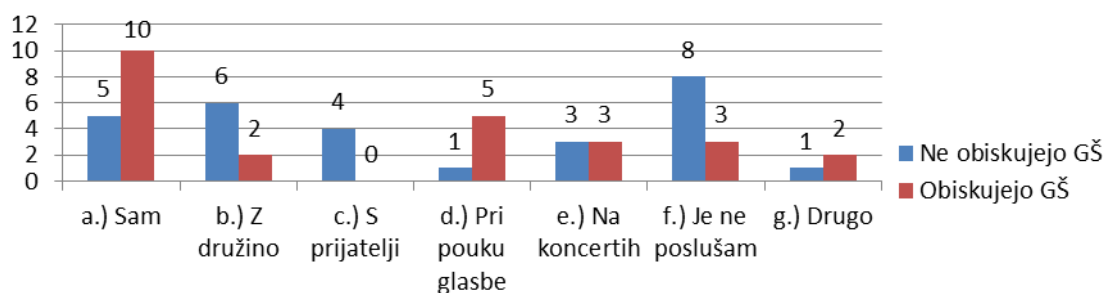
SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Vsak dan	1	3%	1	4%
b.) Občasno	5	17%	18	72%
c.) Zelo redko	4	14%	3	12%
d.) Je ne poslušam	19	66%	3	12%
Skupaj	29		25	

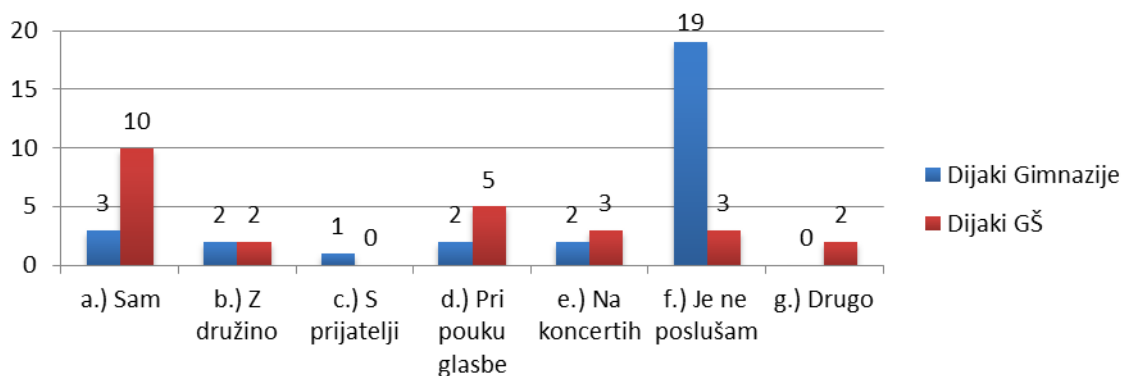
Na vprašanje koliko klasične glasbe poslušajo, so učenci in dijaki odgovorili podobno. Vsak dan jo poslušajo zelo zelo redko, ne glede na to ali obiskujejo glasbeno šolo ali ne. Občasno jo na obeh stopnjah poslušata veliko več tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo. Zanimivo, da pri osnovnošolcih kar velik delež odpade na tiste, ki obiskujejo glasbeno šolo, a zelo redko poslušajo klasično glasbo. Med tistimi, ki je ne poslušajo pa je zelo majhen delež tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo in velik delež tistih, ki je ne obiskujejo.

8. Kje poslušáš klasično glasbo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Sam	5	18%	10	40%
b.) Z družino	6	21%	2	8%
c.) S prijatelji	4	14%	0	0%
d.) Pri pouku glasbe	1	4%	5	20%
e.) Na koncertih	3	11%	3	12%
f.) Je ne poslušam	8	29%	3	12%
g.) Drugo	1	4%	2	8%
Skupaj	28		25	

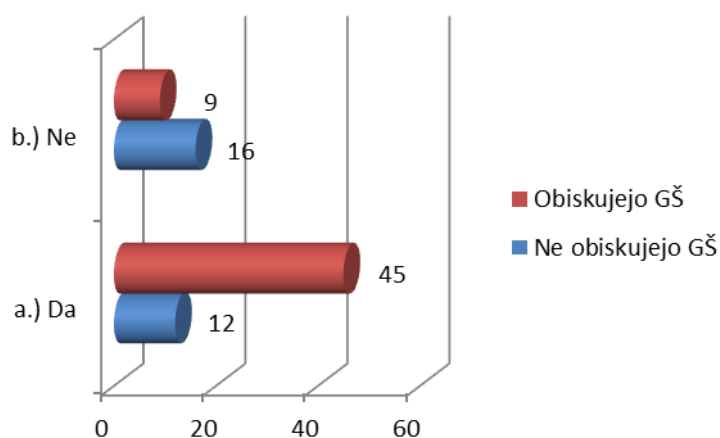
SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Sam	3	10%	10	40%
b.) Z družino	2	7%	2	8%
c.) S prijatelji	1	3%	0	0%
d.) Pri pouku glasbe	2	7%	5	20%
e.) Na koncertih	2	7%	3	12%
f.) Je ne poslušam	19	66%	3	12%
g.) Drugo	0	0%	2	8%
Skupaj	29		25	

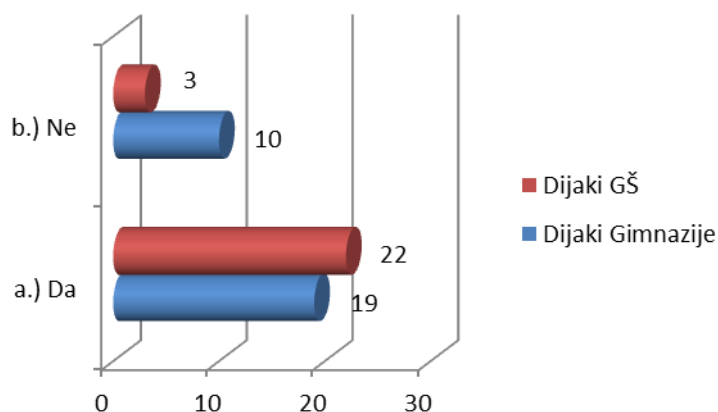
Tako pri osnovni, kot srednji stopnji je veliko večji delež tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo in klasično glasbo poslušajo sami, kot pa tistih, ki je ne obiskujejo. Prav tako to vpliva na poslušanje pri glasbenem pouku. Medtem ko je veliko večji delež tistih, ki je ne poslušajo med tistimi, ki ne obiskujejo glasbene šole.

9. Ali poznaš katerega skladatelja ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	12	43%	45	83%
b.) Ne	16	57%	9	17%
Skupaj	28		54	

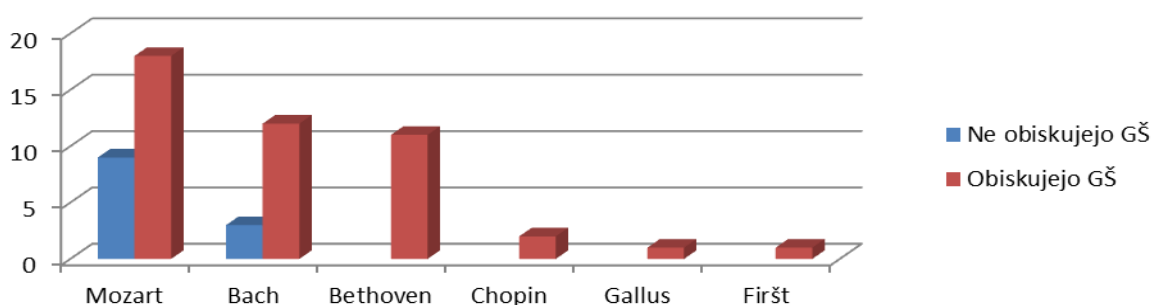
SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	19	66%	22	88%
b.) Ne	10	34%	3	12%
Skupaj	29		25	

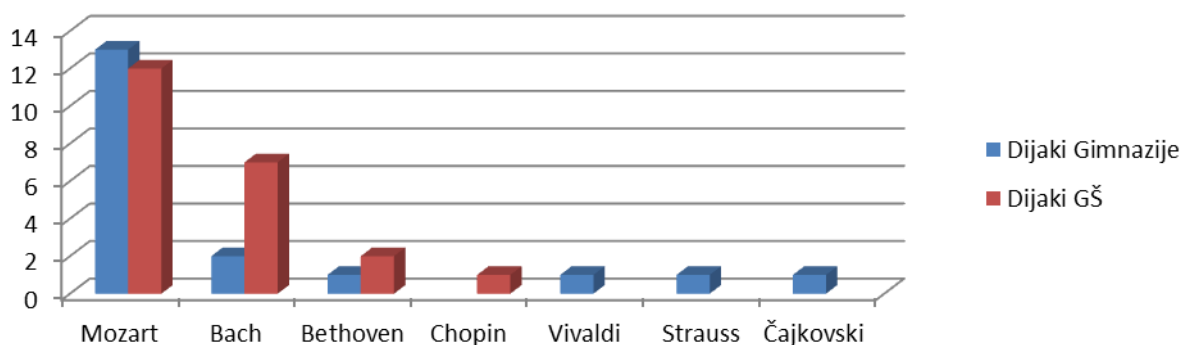
Zopet je velik vpliv obiskovanja glasbene šole na poznavanje skladateljev klasične glasbe. Bistveno večji delež tistih, ki obiskuje glasbeno šolo, pozna vsaj enega skladatelja. Večji je tudi delež tistih dijakov, ki pozna vsaj enega skladatelja in ne obiskujejo glasbene šole, kot pa je ta delež na osnovni stopnji.

9a. Če - katerega skladatelja poznaš ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
Mozart	9	75%	18	40%
Bach	3	25%	12	27%
Beethoven			11	24%
Chopin			2	4%
Gallus			1	2%
Firšt			1	2%
Skupaj	12		45	

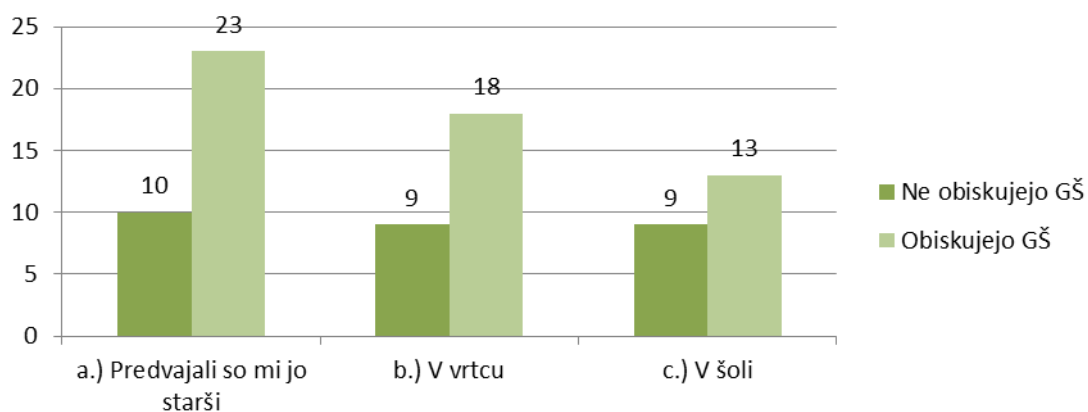
SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
Mozart	13	68%	12	55%
Bach	2	11%	7	32%
Beethoven	1	5%	2	9%
Chopin			1	5%
Vivaldi	1	5%		
Strauss	1	5%		
Čajkovski	1	5%		
Skupaj	19		22	

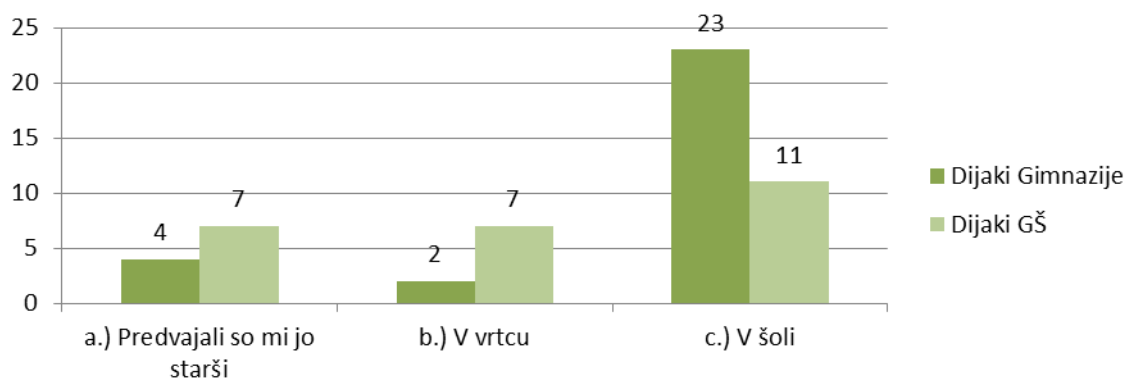
Mozart, Bach in Beethoven so najbolj prepoznavni skladatelji klasične glasbe med obiskovalci glasbene šole, medtem ko Mozarta v večini poznajo tako tisti, ki obiskujejo glasbeno šolo, kot tisti, ki jo ne obiskujejo.

10. Kje si prišel prvič v stik s klasično glasbo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Predvajali so mi jo starši	10	36%	23	43%
b.) V vrtcu	9	32%	18	33%
c.) V šoli	9	32%	13	24%
Skupaj	28		54	

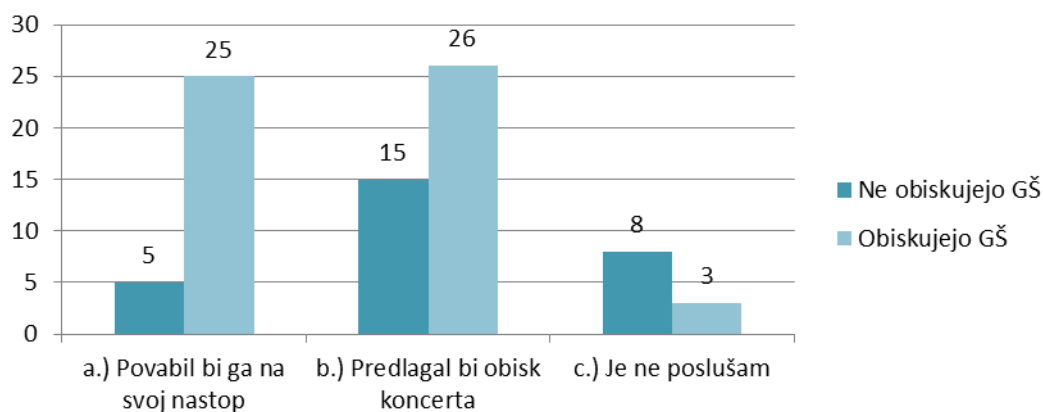
SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Predvajali so mi jo starši	4	14%	7	28%
b.) V vrtcu	2	7%	7	28%
c.) V šoli	23	79%	11	44%
Skupaj	29		25	

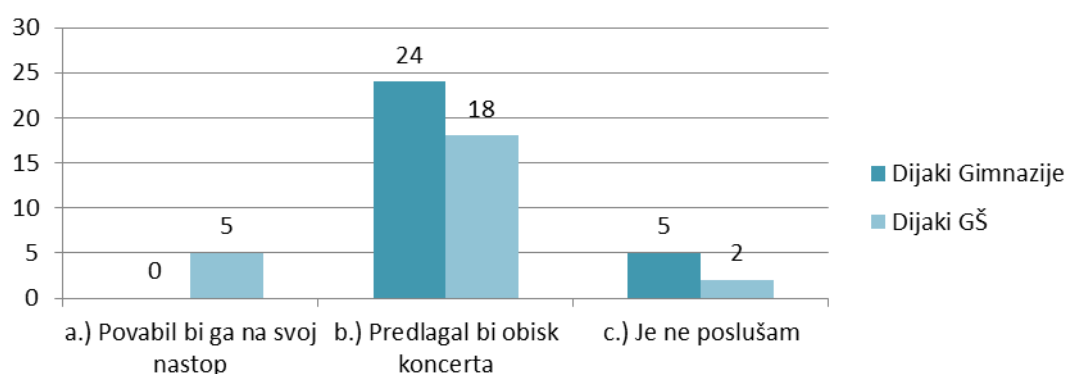
Medtem ko osnovnošolci v največjem deležu odgovarjajo, da so prvič prišli v stik s klasično glasbo tako, da so jim jo predvajali starši, pa so v večini srednješolci prvič prišli v stik z njo v šoli.

11. Kako bi približal klasično glasbo tistim, ki je ne poslušajo ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Povabil bi ga na svoj nastop	5	18%	25	46%
b.) Predlagal bi obisk koncerta	15	54%	26	48%
c.) Je ne poslušam	8	29%	3	6%
Skupaj	28		54	

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Povabil bi ga na svoj nastop	0	0%	5	20%
b.) Predlagal bi obisk koncerta	24	83%	18	72%
c.) Je ne poslušam	5	17%	2	8%
Skupaj	29		25	

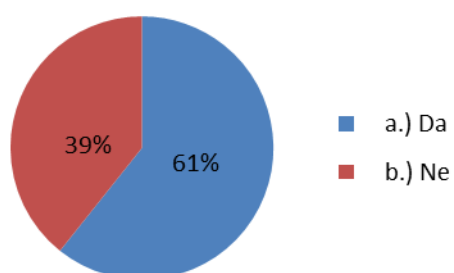

Največji delež anketiranih na obeh stopnjah bi bolj približala klasično glasbo tistim, ki je ne poslušajo tako, da bi jih povabili na obisk koncerta. Na osnovni stopnji bi skoraj polovica tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo povabila prijatelje tudi na ogled svojega nastopa.

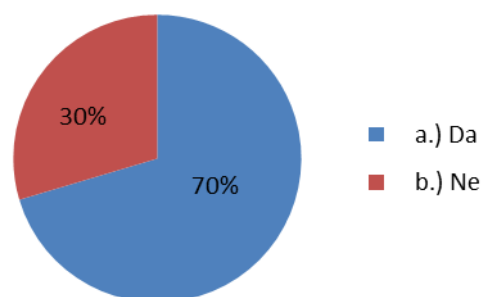
12. Ali poznaš kakšno moderno priredbo klasične glasbe ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	17	61%	38	70%
b.) Ne	11	39%	16	30%
Skupaj	28		54	

Ne obiskujejo GŠ

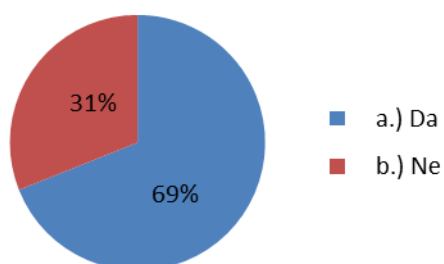

Obiskujejo GŠ

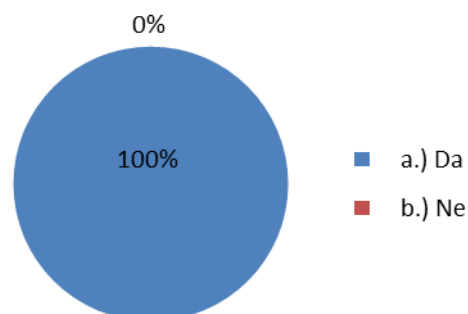

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	20	69%	25	100%
b.) Ne	9	31%	0	0%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

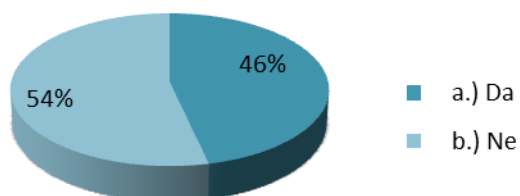

Večina osnovnošolcev in dijakov pozna kakšno moderno priredbo klasične glasbe, zopet pa je delež tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo na obeh stopnjah večji od tistih, ki je ne obiskujejo.

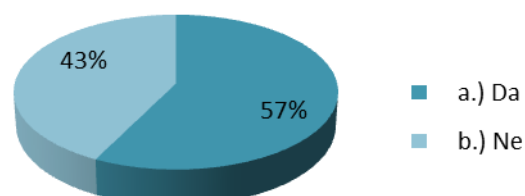
13. Ali ti je moderna priredba klasične glasbe bolj všeč kot original ?

OSNOVNA ŠOLA	Ne obiskujejo GŠ	%	Obiskujejo GŠ	%
a.) Da	13	46%	31	57%
b.) Ne	15	54%	23	43%
Skupaj	28		54	

Ne obiskujejo GŠ

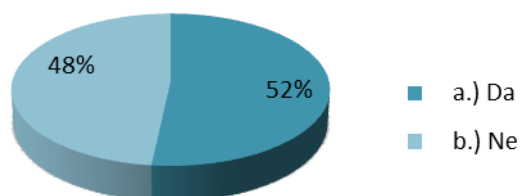

Obiskujejo GŠ

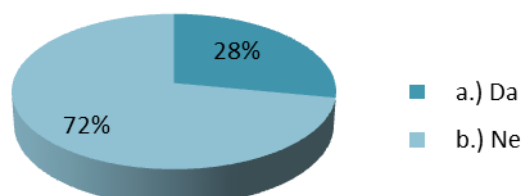

SREDNJA ŠOLA	Dijaki Gimnazije	%	Dijaki GŠ	%
a.) Da	15	52%	7	28%
b.) Ne	14	48%	18	72%
Skupaj	29		25	

Dijaki Gimnazije

Dijaki GŠ

Odgovori na to vprašanje so enakomerno razporejeni, le pri dijakih, ki obiskujejo GŠ, je večini bolj všeč original.

4.3.2. ANALIZA HIPOTEZ

1. Klasično glasbo redno poslušajo zelo malo učencev in dijakov.

Z veseljem smo ugotovile, da je glavna hipoteza vsaj na našem vzorcu **zavrnjena**. Na obeh stopnjah od tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo, več kot tri četrtine mladih kdaj poslušajo klasično glasbo. Med tistimi pa, ki ne obiskujejo GŠ, pa jih na osnovni stopnji več kot polovica kdaj poslušajo klasično glasbo, medtem ko je poslušnost med srednješolci veliko manjša.

2. Klasično glasbo pogosteje poslušajo učenci in dijaki, ki obiskujejo glasbeno šolo.

V večini vprašanj, je ta hipoteza **potrjena**. Tako pri prepoznavnosti skladateljev, klasičnih del, kot tudi pri poslušanju klasične glasbe, obiskovanje GŠ bistveno vpliva na večje zanimanje učencev in dijakov za klasično glasbo.

3. Klasično glasbo pogosteje poslušajo dijaki, kot učenci.

Hipoteza je **delno potrjena**. Pri tistih, ki obiskujejo glasbeno šolo, dijaki klasično glasbo poslušajo v večjem številu, kot učenci. Med tistimi, ki pa GŠ ne obiskujejo, pa je delež ravno obraten.

4. Pogosteje jo poslušajo tisti, katerih starši jo tudi poslušajo.

Hipoteza je popolnoma **potrjena**. S primerjavo 4. in 6. vprašanja je jasno razvidno, neodvisno od tega ali mladi obiskujejo GŠ ali ne, da mladi poslušajo več klasične glasbe, če jo poslušajo tudi njihovi starši.

5. Večina otrok ve, da poslušanje klasične glasbe dobro vpliva na ljudi.

Hipoteza je **potrjena**. Večina otrok ve, da ima poslušanje klasične glasbe pozitiven vpliv na človeka.

6. Vsaj polovica tistih, ki je ne poslušajo, pozna vsaj enega skladatelja.

Hipoteza je **potrjena**. Absolutni »zmagovalec« pa je W.A.Mozart, katerega pozna večina anketiranih.

Fotografija 3: Wolfgang Amadeus Mozart

5. ZAKLJUČEK

Zelo vesele smo, da smo se odločile za raziskovalno nalogo. Predvsem smo vesele rezultatov, ki so nas tako prijetno presenetili. Z anketo smo večino naših hipotez potrdile.

Hipoteza, ki smo jo zavrnile, nas je najbolj razveselila, ker je pokazala, da učenci in dijaki poslušajo klasično glasbo v dosti večji meri, kot smo si sploh lahko predstavljale.

Ves čas raziskovanja smo spoznavale klasično glasbo in njen vpliv na človeka. Že v starem veku so Kitajci verjeli, da glasba učinkuje na človekovo notranjost in ga oplemeniti. Sedaj, ko klasično glasbo bolje poznamo, jo tudi več poslušamo.

6. VIRI

6.1. LITERATURA

Honolka, K.: Svetovna zgodovina glasbe. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1983.

Cvetko, D.: Slovenka glasba v Evropskem prostoru. Ljubljana: Slovenska matica, 1991.

Kopač, V.: Glasba v gimnaziji: Učbenik za 1. letnik splošne gimnazije. Ljubljana: DZS, 2001.

Klobas Pečnik, P.: Klasični skladatelji. Ljubljana: Genija, 2008.

Lebič, L./ Loparnik, B.: Umetnostna vzgoja: Osnove glasbene umetnosti. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991.

Vrbančič, I.: Glasbeni slovarček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.

Leksikoni Cankarjeve založbe: Glasba. Tretja izdaja. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1987.

Leksikoni Cankarjeve založbe: Glasbeniki. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1988.

6.2. INTERNETNE STRANI

http://sl.wikipedia.org/wiki/Glasbeni_klasicizem (3.12.2010)

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Renesansa> (10.12.2010)

<http://iskreni.net/vzgoja-in-starsevstvo/razvoj-otroka/598-ali-ima-klasicna-glasba-vpliv-na-razvoj-otroka.html> (19.2.2011)

http://www.gimvic.org/projekti/projektno_delo/2009/2e/glasba/inf/HTML/podstrani/mozart.html (5.3.2011)

6.3. FOTOGRAFIJE

Fotografija 1: Avtor Jana Dragar

Fotografija 2:

<http://iskreni.net/vzgoja-in-starsevstvo/razvoj-otroka/598-ali-ima-klasicna-glasba-vpliv-na-razvoj-otroka.html>

Fotografija 3:

http://www.gimvic.org/projekti/projektno_delo/2009/2e/glasba/inf/HTML/podstrani/mozart.html

7. KAZALO

7.1. KAZALO GRAFOV

2. Ali meniš, da ima klasična glasba vpliv na človeka ?	20
3. Ali obiskuješ koncerte klasične glasbe ?	21
4. Ali tvoji starši poslušajo klasično glasbo ?.....	22
5. Ali tvoji starši igrajo kakšen instrument ?.....	23
6. Ali ti poslušaš klasično glasbo ?	24
7. Kako pogosto poslušaš klasično glasbo ?.....	25
8. Kje poslušaš klasično glasbo ?	26
9. Ali poznaš katerega skladatelja ?	27
9a. Če - katerega skladatelja poznaš ?.....	28
10. Kje si prišel prvič v stik s klasično glasbo ?	29
11. Kako bi približal klasično glasbo tistim, ki je ne poslušajo ?	30
12. Ali poznaš kakšno moderno priredbo klasične glasbe ?	31
13. Ali ti je moderna priredba klasične glasbe bolj všeč kot original ?	32

8. PRILOGE

8.1. ANKETNI VPRAŠALNIK

Smo učenke Glasbene šole Celje Jana, Ana in Eva in v okviru raziskovalne naloge izvajamo anketo s področja klasične glasbe. Anketa je anonimna. Rezultati ankete bodo namenjeni izključno naši raziskavi »Poslušanje klasične glasbe učencev in dijakov GŠ Celje«. **PRI VSAKEM VPRAŠANJU OBKROŽI SAMO EN ODGOVOR.** Za sodelovanje se najlepše zahvaljujemo.

Obkroži ustrezno: UČENEC UČENKA DIJAK DIJAKINJA

1. Ali obiskuješ glasbeno šolo?

- a.) Da b.) Ne

2. Ali meniš, da ima klasična glasba vpliv na človeka?

- a.) Da b.) Ne

3. Ali obiskuješ koncerte klasične glasbe?

- a.) Da b.) Ne

4. Ali tvoji starši poslušajo klasično glasbo?

- a.) Da b.) Ne

5. Ali tvoji starši igrajo kakšen instrument?

- a.) Da b.) Ne

6. Ali ti poslušaš klasično glasbo?

- a.) Da b.) Ne

7. Kako pogosto poslušaš klasično glasbo?

- a.) vsak dan
b.) občasno
c.) zelo redko
d.) je ne poslušam

8. Kje poslušaš klasično glasbo?

- a.) sam
b.) z družino
c.) v družbi prijateljev
d.) pri pouku glasbe
e.) na koncertih
f.) je ne poslušam
g.) drugo _____

9. Ali poznaš katerega skladatelja?

- a.) Da – Katerega ? _____
- b.) Ne

10. Kje si prišel(la) prvič v stik s klasično glasbo?

- a.) predvajali so mi jo starši
- b.) v vrtcu
- c.) v šoli

11. Kako bi približal(a) klasično glasbo tistim, ki je ne poslušajo?

- a.) povabil bi ga na svoj nastop
- b.) predlagal bi obisk koncerta
- c.) je ne poslušam

12. Ali poznaš kakšno moderno priredbo klasične glasbe?

- a.) Da
- b.) Ne

13. Ali ti je moderna priredba klasične glasbe bolj všeč kot original ?

- a.) Da
- b.) Ne